

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМІРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 07.01/053.00.1/Б/ОК42 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11/1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя

31 серпня 2023 р., протокол № 11

Голова Вченої ради

Оксана ЧЕРНИШ

[Handwritten signature]

ПРОГРАМА ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»

спеціальності 053 «Психологія»

освітньо-професійна програма «Юридична психологія»

факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя

кафедра психології та соціального забезпечення

Схвалено на засіданні кафедри психології та соціального забезпечення

28 серпня 2023 р., протокол № 7

В.о. завідувача кафедри психології та соціального забезпечення

Марина ОКСЮТОВИЧ

[Handwritten signature]

Гарант освітньо-професійної програми

Андрій ПАВЛІЧЕНКО

[Handwritten signature]

Розробники: доктор економічних наук, професор, професор кафедри психології та соціального забезпечення МЕЛЬНИЧУК Дмитро, кандидат філософських наук, доцент кафедри психології та соціального забезпечення ОКСЮТОВИЧ Марина.

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК42 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11/2

1. Опис практики

Рік підготовки	4
Семестр	8
Кількість тижнів	4
Кількість кредитів	6
Загальна кількість годин	180
Вид контролю	диференційований залік

2. Мета та завдання практики

Мета практики – формування у майбутніх психологів уміння вирішувати складні завдання професійної діяльності, проведення досліджень та здійснення інновацій у галузі психології. Здобувачі вищої освіти виконують завдання, які пов'язані з емпіричною або експериментальною частиною дипломної роботи.

Завдання практики – розширити, систематизувати, закріпити теоретичні знання, отримані у процесі навчання за освітньо-професійною програмою підготовки фахівця освітнього ступеня «бакалавр»; розвивати навички роботи з фаховою літературою, самостійного наукового пошуку та творчого вирішення завдань; вміти організувати та провести психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів відповідно до завдань кваліфікаційної магістерської роботи, аналізувати та систематизувати результати дослідження та представляти їх у писемній та усній формах; розробити програму психологічних інтервенцій, провадити її в індивідуальній або груповій формах

Особливості функціонування конкретної бази практики вимагають від студентів-практикантів виконання специфічних завдань, перелік яких погоджується та затверджується керівниками переддипломної практики.

Після проходження переддипломної практики студент повинен **знати** структуру програми психологічного дослідження; етапи проведення психодіагностичного дослідження; технологію проведення спостереження; технологію розробки анкет психологічного дослідження; технологію проведення інтерв'ю; специфіку застосування методу тестування у психодіагностичній діяльності психолога, технологію розробки програм психокорекції, психологічного консультування, психологічної профілактики.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК42 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11/3

За результатами проходження переддипломної практики студент повинен **уміти:**

- розробляти програму психологічного дослідження та використовувати його результати;
- знаходити шляхи виправлення помилок на кожному етапі психологічного дослідження;
- обробляти результати емпіричного дослідження;
- використовувати результати емпіричного дослідження у професійній діяльності психолога та у науково-дослідних цілях.

Відповідно до освітньо-професійної програми, за період проходження практики здобувач вищої освіти має набути таких **компетентностей:**

Інтегральна компетентність: здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК12. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК42 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11/4

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій

СК6. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації

СК8. Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

СК12. Здатність надати експертну оцінку психологічним подіям та процесам

СК13. Володіти навичками психологічного аналізу, прогнозу, надання практичних рекомендацій.

Програмні результати:

РН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

РН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

РН3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК42 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11/5

РН4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

РН5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

РН6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

РН7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

РН9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

РН10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

РН11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

РН12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

РН13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

РН14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК42 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11/6

PH15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

PH16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

PH17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

PH18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

PH19. Критично мислити у сфері професійної діяльності та формулювати психологічний висновок на основі психодіагностичного обстеження.

3. Програма практики

Переддипломна практика передбачає проведення дослідницької та/або здійснення практичної діяльності. Зокрема, здобувачі вищої освіти можуть проводити дослідження шляхом експерименту, розробляти і здійснювати тренінгову, корекційно-відновлювальну, розвивальну, просвітницьку, профілактичну роботу, яка пов'язана з практичним впровадженням результатів магістерського дослідження.

Результатом переддипломної практики є здобуття емпіричних даних для завершення третього розділу кваліфікаційної роботи.

Рекомендується розподілити час виконання завдань таким чином:

СТРУКТУРА І ЗМІСТ ПРОГРАМИ ПРАКТИКИ

№	Зміст практики	Кіл-ть годин
8 СЕМЕСТР		
1	Участь в настановній конференції.	2
2	Ознайомлення зі специфікою та напрямками роботи обраної бази практики, зразками документації; правилами внутрішнього розпорядку. Проходження інструктажу з техніки безпеки та охорони праці. Складання індивідуального плану роботи на період проходження практики.	6
3	Опрацювання та аналіз професійно-важливих знань,	30

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК42 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11/7

	відповідно теми дипломного дослідження, із різних джерел з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.	
4	Підбір та обґрунтування психологічного інструментарію для експериментального дослідження. Організація та проведення дослідження із застосуванням валідних та надійних методів. Узагальнення отриманих даних та формулювання висновків.	100
5	Здійснення психологічного прогнозу щодо розвитку особистості, груп, організацій. Розробка програми психологічної інтервенції (тренінг, психотерапія, консультування тощо).	30
6	Доступне й аргументоване представлення результатів дослідження. Оформлення звіту.	10
7	Участь в звітній конференції.	2
РАЗОМ:		180

В процесі проходження переддипломної практики здобувач освітнього ступеня заповнює щоденник практики та складає на його основі звіт, в якому, серед іншого, зазначає набуті навички і вміння щодо дослідницької роботи, зокрема її поетапного планування, організації робочого часу, інформаційного пошуку, методик дослідження, аналізу категоріальних даних тощо.

Термін виконання: матеріали практики здаються впродовж тижня після проходження практики.

4. Бази проходження практики

Переддипломну практику студенти проходять на підприємствах, у навчальних закладах всіх рівнів, у судових та правоохоронних органах, у центрах психологічної допомоги, у психодіагностичних центрах, центрах психологічної реабілітації, психіатричних лікарнях, центрах зайнятості, центрах профорієнтації, комерційних організаціях та інших установах, з якими укладається договір встановленого зразка про проведення практики студентів ВНЗ. Здобувачі вищої освіти, незалежно від форми навчання, можуть самостійно, за погодженням із кафедрою психології та соціального забезпечення, обрати для себе базу та запропонувати її для проходження практики, подавши на кафедру відповідний договір.

5. Права та обов'язки

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК42 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11/8

Керівник переддипломної практики зобов'язаний:

- при підготовці до проведення практики ознайомити студентів з програмою практики, уточнити індивідуальні завдання, вивчити необхідну навчально-методичну документацію згідно з вказівками та рекомендаціями завідувача кафедри щодо проведення практики;
- проконтролювати підготовленість бази та об'єктів практики, вжити, за необхідності, відповідних заходів щодо їх підготовки;
- систематично контролювати виконання програми практики студентами згідно з індивідуальними графіками;
- проводити консультації для студентів з організаційних, методичних питань практики;
- контролювати ведення студентами щоденних записів переддипломної практики;
- контролювати дотримання правил внутрішнього розпорядку;
- здійснювати методичне керівництво і надавати допомогу студентам при виконанні розрахунків;
- систематично інформувати кафедру про етапи проходження переддипломної практики;
- взяти участь у роботі комісії, призначеної завідувачем кафедри, з проведення захисту звітів практики студентів;
- після закінчення практики надати короткий письмовий звіт про результати практики і захист звітів разом із зауваженнями і пропозиціями щодо удосконалення практичної підготовки студентів;
- безпосередньо перед початком практики провести інструктаж з техніки безпеки, виробничої санітарії та протипожежної безпеки.

Права та обов'язки студента-практиканта:

- ознайомитись з програмою практики і змістом робіт, які виконуватимуться, пройти на кафедрі інструктаж з техніки безпеки, протипожежної безпеки, виробничої санітарії (під особистий підпис) і попередження нещасних випадків, одержати від керівника практики необхідні документи (індивідуальні завдання, методичні рекомендації тощо);
- прибути на базу практики точно в термін, встановлений наказом ректора;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК42 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11/9

практики, та вказівки її керівника;

- ознайомитись з рекомендованою літературою;
- одержати необхідну консультацію з організаційних і методичних питань від керівника практики;
- брати участь в інструктивних зборах, які проводить деканат факультету;
- погодити і подати на затвердження керівникові практики календарний план роботи, під час практики дотримуватись термінів його виконання;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- підготувати письмовий звіт за результатами практики та захистити його на засіданні комісії.

6. Форми та методи контролю

Після проходження переддипломної практики керівник групи (студента) від базової установи складає звіт про її (його) роботу. До звіту додаються пропозиції та матеріали, підготовлені студентом(ами)-практикантом(ами) і прийняті керівництвом для використання у практичній роботі.

Керівництво базової установи практики організовує обговорення підсумків роботи студента(ів) і оцінює її.

Основні документи про практику (індивідуальний план, щоденник, звіти про роботу студентів, пропозиції та матеріали, підготовлені студентами і прийняті для використання в практичній роботі бази практики, характеристика на кожного студента) мають бути підписані керівником бази практики і завірені печаткою.

Документи передаються викладачеві, який здійснював керівництво переддипломною практикою.

Захист переддипломної практики відбувається в терміни, встановлені відповідно до робочого навчального плану.

Студенту, який не виконав програму практики з поважних, підтверджених документально причин, може бути надано право повторного проходження за індивідуальним графіком.

Студент, який не виконав програму практики з неповажних причин або за підсумками її повторного проходження отримав незадовільну оцінку, відраховується з університету.

7. Вимоги до звітної документації

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК42 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11/10

По завершенню практики повинні бути виконані всі сформульовані завдання. Керівнику практики від університету мають бути здані:

1. Щоденник практики, який повинен бути заповнений відповідно до вимог: фіксування прибуття і вибуття з практики, оцінка та відгук роботи здобувача вищої освіти на практиці.

2. Результати індивідуальних або/та групових психологічних досліджень: бланки відповідей, інтерпретація результатів по кожній методиці.

3. Результати надання психологічної допомоги (у випадку передбачення такої темою кваліфікаційної роботи): тексти просвітницьких виступів, зміст навчальних занять, програма психокорекційної роботи, стенограми консультацій тощо.

4. Звіт за результатами проходження практики.

8. Шкала оцінювання результатів переддипломної практики здобувачів вищої освіти

Оцінка за національною шкалою	100-бальна шкала оцінювання	Оцінка ECTS
<i>Відмінно</i>	90 – 100	A
<i>Добре</i>	82 – 89	B
	74 – 81	C
<i>Задовільно</i>	64 – 73	D
	60 – 63	E
<i>Незадовільно</i>	35 – 59	FX
<i>Незадовільно</i>	0 – 34	F

8. Рекомендована література:

Основна література:

1. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Державного університету «Житомирська політехніка», Наказ №284/од від 26.06.2020 року. 13 с.

2. Положення про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка». Наказ №718/од від 22.12.2020 року. 86 с. <https://docs.ztu.edu.ua/>

3. Матеюк О., Мельничук Д., Оксютрович М. Методичні рекомендації до написання магістерських робіт з психології. Житомир: Вид-во Державного університету «Житомирська політехніка», 2022. 40 с. <https://docs.ztu.edu.ua/>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.1/Б/ОК42 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11/11

Допоміжна література:

1. Мазяр О. Діагностика особистісної проблеми: емоційна сфера. *Теорія і практика сучасної психології*. 2019. № 4. Т. 1. С. 36–41.

2. Професійна практика здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за ОПП «Практична психологія» : Навч.-метод. посібник / Укл. : М. М. Душкевич, О. С. Лісова, В. М. Радчук. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 104 с.

3. Гарєєва Ф. М. Науково-педагогічна практика : рекомендації до проходження. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 47 с.